

"Vier Heerlijkheden"

Historische Werkgroep Stichting De Vier Heerlijkheden te Brakel.

Omslag: “Huis Brakel”.
Tekening: Jaap Verweij.

Leendert Dupper, gegraveerd in het Brakelse doopvont

Ap de With

Titel: “Vier Heerlijkheden”
ISSN: 2542-5781
Oplage: 160 stuks.

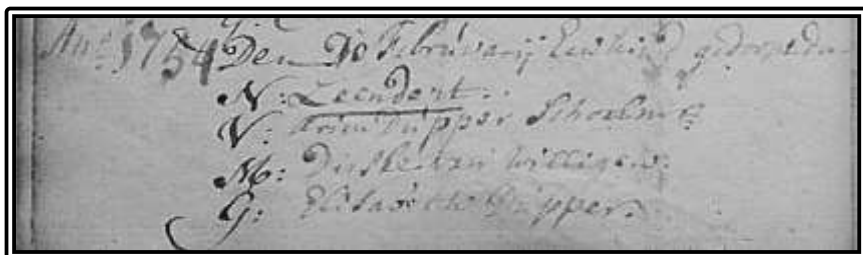

Historische Werkgroep
Stichting
De Vier Heerlijkheden
Brakel.

Dwarssteeg 4, 5306 BC Brakel.

Leendert Dupper, gegraveerd in het Brakelse doopvont

In de tweede helft van de achttiende eeuw volgde een zekere Leendert Dupper zijn vader op als schoolmeester in Brakel, niet zo bijzonder wellicht, ware het niet dat de naam van deze schoolmeester gegraveerd is in het doopvont van de kerk van Brakel. De moeite waard om van deze man zijn levensloop eens na te gaan.

Uit het doopboek van Brakel

De familie Dupper is afkomstig uit Eberfeld, gelegen in Duitsland. Engelbert Dupper leefde van 1637 tot 1720, Hij trouwde in 1669 te Heukelum met Lijsbeth Dirksdr. en werd aldaar aangesteld als schoolmeester, later was hij schoolmeester in Spijk, een beroep dat gedurende twee eeuwen door meerdere leden van de familie zal worden uitgeoefend. Zijn Kleinzoon Arien Dirkszn. Was getrouwd met Dirkje Leendertsdr. van Willigen. Deze Arien Dupper werd in 1734 aangesteld als schoolmeester

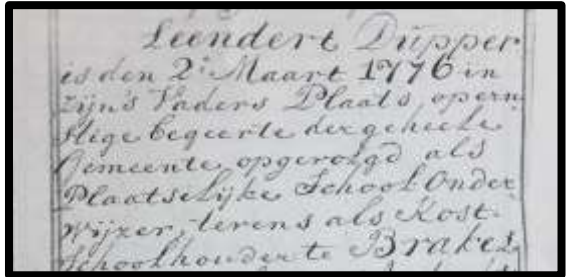

en voorzanger in Oosterwijk en in 1738 beroepen als schoolmeester en voor-zanger in Brakel. In 1750 staat hij samen met zijn vrouw Dirkje in Brakel op de lijst om belasting te betalen vanwege het huis waarin hij woont: “een schoolhuis met twee hardsteden en inwoning van drie kostkinderen”. Ook komen we hem tegen in een koopakte als eigenaar van vier hont land onder Brakel, welke hij in 1763 kocht van de echtelieden Ruth Zalm en Dirske Oversteeg.

Een hont is een oud Nederlandse oppervlaktemaat en ongeveer 0,14 hectare groot, maar deze maat kan per gebied verschillen. De maat was tot in de negentiende eeuw in gebruik.

In 1754 wordt een zoon Leendert geboren en in datzelfde jaar gedoopt in de Brakelse Kerk. Over zijn jeugd weten we weinig maar uit een voorblad over schrijfkunst weten we dat hij Frans ondermeester was bij den heer G. van Wageningen, kostschoolhouder in de Houttuin te Rotterdam.

In ieder geval volgde hij op 2 maart 1776 zijn vader op als schoolonderwijzer te Brakel. In deze tijd was Wilhelmius de ambachtsheer van Brakel en M.G. Hoffman van Hoven de rentmeester van de heerlijkheid, de Schout was C. van Dalen. Op de aanstellingsbrief worden deze personen genoemd.

Gedurende de laatste jaren van zijn leven in Vianen heeft Leendert het voorgeslacht van zijn moeders kant uitgezocht, zo beschrijft hij in een publicatie in 1826 de families van Willigen en de familie Dwarsdijk. De familie Dwarsdijk zou afkomstig zijn uit het dorp Batenburg. In 1640 wordt Arien Cornelis van den Dwarsdijk, nabuer tot Braeckel. In 1642 had een zekere Arien Cornelis van de Dwarsdijk een wagen dienst. In het begin van de achttiende eeuw was Cornelis Dwarsdijk Schout van Brakel.

De achternaam zou kunnen slaan op de plaats waar deze familie in Brakel woonde. In ieder geval erft de grootmoeder van Leendert, Sophia Dwarsdijk, als oudste dochter een deel van het huis en hof aan de Appeldijk van haar vader, de schout Cornelis Dwarsdijk.

Leendert kan zich zijn grootmoeder herinneren:

“met veel oordeel bedeed, maar tevens ook met zeer bevallige en aangename hoedanigheden zijn begaafd geweest. Ondergetekende herinnert zig (hoewel in zijne kindse jaren) veelmaalen het verstandig en menschkundig bestuur van deeze vrouw, vooral ten opzichte van kinderen uit verscheidenen huwelijken, zoo mede hare directie in huissehoudelijke zaken en haar voorbeeldige bezorgdheid voor de algemeene belangen”

Van Brakel via Sommelsdijk naar Gorinchem.

Op 5 september 1775 werd Leendert na een korte periode in Brakel als schoolmeester werkzaam te zijn geweest al weer beroepen in Sommelsdijk. Hij reisde hier op 31 oktober naar toe. Hier werd hij in 1777 bijgestaan door twee ondermeesters. Leendert trouwde in Raamsdonk op 19 mei 1779 Sija (Selia) Ketelaar (1745-1806), dochter van Pieter Adriaansz. Ketelaar en Teuntje Matthijsdr. Zegers. Uit de doopboeken lezen we over de volgende kinderen die gedoopt werden, Adrianus, 16 april 1780, Pieter Antoni, 14 februari 1782, en Diderica, 8 september 1783. Deze dochter overleed echter na vier maanden.

Een derde zoon, Johan Marinus werd in 1786 geboren en overleed op driejarige leeftijd in Gorinchem. Een vierde zoon Leendert overleed.

Leendert werd door François Cornelis van Aerssen tot schoolmeester en voorzanger aangesteld in de plaats van Arend de Graaff. Bij de aanstelling als voorzanger en voorlezer stelde men de voorwaarde dat hij zich in de kerkdienst voor de lessenaar *zal begeven met mantel en bef*. Blijkbaar had zijn voorganger zich hier niet aan gehouden.

Leendert vertrok met zijn gezin in 1787 naar Gorinchem. Drossaard en burgemeesters benoemden hem op 16 november 1787 tot meester van de Stads-Franse school en voorlezer en voorzanger van de Waalse kerk in de plaats van Jean Louis Bertheux.

De Waalse gemeente

De Waalse gemeente in Gorinchem was al in 1586 gesticht en maakte vanaf 1797 gebruik van de Kapel in de Arkelstraat, tot het moment dat ze in 1824 verenigd werden met de Hervormde Gemeente in Gorinchem.

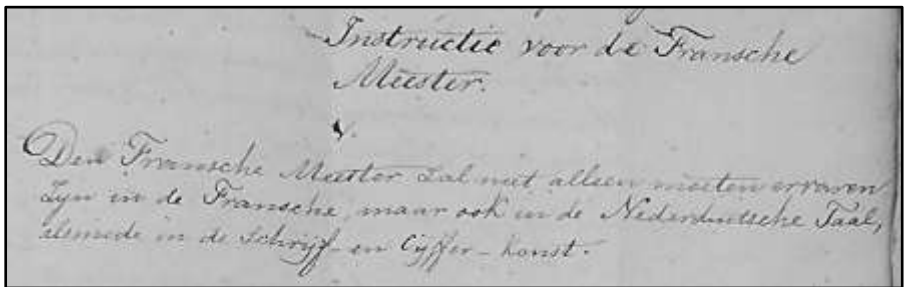
De kapel van de Waalse gemeente gezien vanuit de Bloempotsteeg

In het begin van Spaanse overheersing in de tachtigjarige oorlog en vooral na de val van Antwerpen in 1585 vluchtten veel Vlaams- en Franssprekende protestanten vanuit het zuiden naar de Noordelijke Nederlanden. De Walen kwamen in zulke grote getale dat ze aparte Franstalige gemeenten oprichtten (43) Na het opheffen van het Edict van Nantes in 1685, dat de protestanten vrijheid van Godsdienst had gegarandeerd, kwamen ook veel Hugenoten vanuit Frankrijk naar Nederland, zij werden veelal opgenomen in Waalse gemeenten of stichtten nieuwe. Hierdoor groeide het aantal kerken tot wel 82. In 1816 verklaarde Koning Willem I de Waalse kerken verenigd met de “Nederduitse“ gemeenten. Door de integratie

van de “vluchtelingen” in ons land daalde het aantal. Sinds 2004 vallen ze onder de Protestantse Kerken in Nederland. Momenteel zijn er nog 14 Waalse gemeenten.

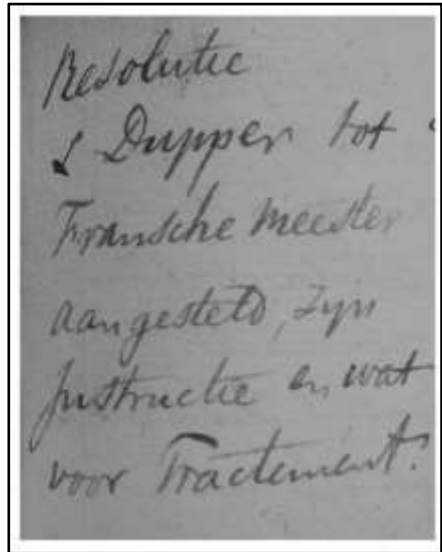
De Franse school

Leendert legde op 8 december 1787 de eed van zuivering af. Uit de 15 artikelen die de Franse meester moest onderschrijven weten we meer van deze school.

Uit het stadsarchief van Gorinchem

Behalve de Nederlandse taal werd er ook in de Franse en Duitse taal onderwezen, met aandacht voor grammatica en zinsopbouw. Rekenen en schrijven waren ook onderdelen. Er werden psalmen aangeleerd en tevens de basis van de Gereformeerde religie. De instructies moesten “gematigd” en op zachte wijze plaatsvinden. Als de vrouw van de Franse Meester niet in staat zou zijn om school te houden voor de jonge juffrouwen in lezen, schrijven en Franse taal, handwerken en borduren, zal de burgemeester voorzien in een Franse made-moiselle. Zijn jaartraktement is driehonderd gulden, tweehonderd wordt door de stad betaald, het Gasthuis en het Vrouwenhuis betalen elk vijftig gulden. Hij zal van Togt- wacht- en uitkoopgeld vrij zijn. Het schoolgeld is voor zowel de jongelingen als de meisjes vier maal per jaar drie gulden. Als de “juffertjes” ook leren stikken en borduren zal dat vier gulden zijn. Bij het geven van avondschool van zes tot acht, bij voldoende aantal “discipelen”, ontvangt hij jaarlijks drie gulden. De schooltijden zijn van negen tot twaalf en van half twee tot vier, alle dagen in de week behalve op de zaterdagmiddag. De

Uit het stadsarchief van Gorinchem

vakanties zijn op Pasen en Pinksteren, de eerste dagen van kerst en Nieuwjaar, half vasten, markt, kermis sint Maartens-markt, en de dag van de grote beestenmarkt en Toondag. Leendert heeft in zijn Gorinchemse periode kunnen regelen dat de Paasvakantie op drie dagen en de Pinkstervakantie op veertien dagen werd bepaald. Hij moet zorg dragen voor het vuur in de school voor de jongelingen en in de stoven voor de meisjes, hij mag daar per dag een rijksdaalder voor rekenen, de avondschool een halve rijksdaalder er bovenop. Ouders mogen ook zelf brandstoffen meegeven: een turf voor iedere jongen en een stoof voor ieder meisje. De stad regelt dertig ton turf en de Franse diaconie twintig ton. Schrijfbenodigdheden en boeken mogen ook zelf meegenomen worden.

Behalve de taken op school moest de Franse meester ook in de Franche kerk als voorlezer en voorzanger waarnemen.

De Franse school was in die tijd gevestigd aan de westzijde van de Kortedijk en ten Oosten van de Arkelstraat, ter hoogte van de oprit naar het parkeerdek van de appartementen boven het voormalige winkelcentrum Arkelstate.

De Franse school was een schooltype dat van de eind vijftiende eeuw tot in de negentiende eeuw in de Nederlanden heeft bestaan. Leerlingen leerden er Frans, maar ook andere vakken. De Franse school zou in de Nederlanden zijn ontstaan vanuit de behoefte aan een goede opleidingsschool voor de internationale handel, waarvoor de Latijnse school met haar eenzijdige programma niet geschikt was. De meeste Franse scholen onderwezen alleen aan jongens, maar er waren ook Franse scholen voor meisjes; daar werd ook onderricht gegeven in zogenaamde Franse handwerken. Eind achttiende eeuw waren er ook kritische geluiden te horen over de Franse scholen, vooral betreft de opvoeding van meisjes. Het schoolgeld was hoog, zodat alleen kinderen van meer vermogende ouders deze opleiding konden volgen. Sommige scholen kregen vanwege hun goede leerkrachten landelijke bekendheid en trokken leerlingen vanuit het hele land.

De Franse school verdween in Nederland door de onderwijswet van 1857.

Schoonschrift

Leendert had een vaardige hand van schrijven. In deze periode werkte hij mee aan het tot stand komen van een uitgave getiteld:

“verhandeling over het onderwijs in het spellen, lezen en schrijven”, uitgegeven in 1791 door de maatschappij tot nut van 't algemeen. In een bijna vijftig pagina tellend boek wordt gesproken over de vereisten voor een goede schoolmeester in de lagere school om zodoende een goed voorbeeld te zijn voor de jeugd. Er worden aanwijzingen gegeven voor o.a. het spellen, lezen en schrijven, dat laatste onderwerp was door Leendert opgesteld. Diverse schrijfforbeelden zijn in dit boek opgenomen. Zelfs de afmetingen van de juiste schrijftafel worden hierin genoemd.

Leendert als Schoolhouder en tuinman in Vianen.

Op zijn verzoek kreeg Leendert in april 1793 ontslag wegens vertrek naar de Franse school in Vianen. Op 5 april 1793 werd hij daar aangesteld door de “gecommitteerde Raden van Holland en West-Friesland, tot het houden van een Franse jongenskostschool te Vianen en tot voorlezer en voorzanger der Waalse gemeente te Vianen, in plaats van de heer W. Fefauré, de kostschoolhouder die 5 april 1793 was overleden.

J. Peeters, gezicht op Vianen, stedelijk museum Vianen

In 1801 vierde Leendert zijn 25-jarig jubileum. Dit alles speelde zich af aan het begin van de Frans-Bataafse tijd in Nederland, de periode van 1795 tot 1813 in de geschiedenis van het tegenwoordige Nederland, waarin het grootste deel van Nederland een vazalstaat van Frankrijk was en vanaf 1810 een onderdeel van het Eerste Franse keizerrijk onder Napoleon Bonaparte.

De kapel was in de 18^e eeuw van de Waalse gemeente na de opheffing in 1822 werd het gebruikt als pakhuis en sinds 1960 onderdeel van het stadhuis

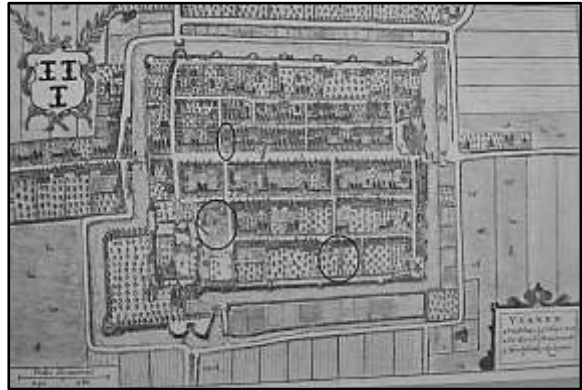
De Waalse kerk was in Vianen sinds 1725 gevestigd in de oorspronkelijke kapel van het Gasthuis, achter het gemeentehuis.

Deze dependance van de Grote kerk ontwikkelde zich voor de beter gesitueerde Vianezen, die hun kinderen ook naar de Franse school stuurden. De kapel staat in de volksmond bekend als de “burgemeesterskamer”.

De zoon van Leendert, Adrianus, volgde hem in 1804 in Vianen als kostschoolhouder op

en voerde die taak uit tot zijn dood in 1822. Adriaan is de laatste van deze tak van het geslacht Dupper die als schoolmeester werkzaam is geweest. Diens zoon Leonard koos een ander beroep. Uit het huwelijk van Leonard Sijes Pierre Dupper en Adriana M.W. Stavenisse de Brauw werden negen kinderen geboren van wie de meesten jong stierven. De enige zoon, die de volwassen leeftijd bereikte, overleed kinderloos waardoor deze tak van de familie Dupper in mannelijke lijn uitstierf.

Nadat Leendert Dupper zijn school had overgedragen aan zijn zoon, heeft hij zich toegelegd op tuinieren.

Plattegrond Vianen, de bovenste cirkel is het stadhuis met daarachter de Waalse kerk, de andere cirkels duiden op de bezittingen van Leendert.

In 1802 koopt hij een huis met tuin en stal.

Genaamd de Piqueurstal, in de tweede Westachterstraat, naast het Hof, aan

de westzijde tegenover het Oliestraatje op perceel A221 en in 1803 twee morgen boomgaardland, genaamd de Bosboomgaard in het Viaanse bos, bij de zgn. Scheele Heul, langs de trekvaart, strekkende voor de Dwarslaan tot achteraan het zgn. Boschhuis.

De tuinen, voornamelijk gelegen rond het slot Batenstein, werden door Leendert verbeterd, beplant en verpacht. Nauwkeurig hield hij bij welke vruchtbomen en -struiken hij had geplant en wie de leverancier daarvan was. Ook noteerde hij waar en in welk jaar hij verschillende fruitbomen plantte en de opbrengsten daarvan. Deze registratie bevat een bron van kennis van inheemse fruitsoorten uit de 18de en 19de eeuw. Daarvan was hij zelf ook overtuigd. In het door hem samengestelde boekje getiteld "Producten van boom en andere vruchten" schrijft hij op de eerste bladzijde dat hij dit boekje heeft aangelegd "*ten einde alles te beter der vergetelheid ontrukkt te doen blijven*". In 1821 werd zelfs een tuinman aangesteld: Gerrit Bochanen.

Adjunct maire in de Franse tijd

In 1810 was Holland bij Frankrijk ingelijfd. Er was een roerige tijd hieraan vooraf gegaan. Er waren spanningen tussen steden en omliggend dorpen. De dorpelingen waren gezien hun tradities prinsgezind, De uit Frankrijk overgewaaiden denkbeelden werden in de grote steden eerder geaccepteerd. Vanuit de staten werd geregeld dat ook de "landlieden" zich moesten bewapenen, zelfs vanuit de preekstoel in de kerk werd dit afgekondigd. Dit leidde tot protesten, op veel kerktorens hees men de oranje vlag. Dit leidde hier en daar tot schermutselingen. In 1811 logeerden keizer Napoleon en zijn tweede gemalin Marie Louise in Gorinchem, omdat de keizer zelf de situatie in ogenschouw wilde nemen. In datzelfde jaar werd Leendert benoemd tot adjunct maire (loco-burgemeester) van Vianen. In die jaren was Dirck van der Vlist de burgemeester. Samen met wat "vooroorlogse patriotten" waaronder o.a. P.C. Monhemius, vormden ze eind 1813, toen de Fransen zich teruggetrokken hadden, de "Provisioneele Regering der stad Vianen". Deze regering bracht 4 december 1813 verslag uit over de Viaanse toestand aan "*het gouvernement, uitmakende het algemeen bestuur der verenigde Nederlanden*". In dit verslag vertellen ze over de Franse troepen welke met 1000 man o.l.v. Generaal de Bouvier des Eclats in de stad inkwartiering zochten, waardoor elk huis met 14 a 16 man belast werd zodat er hongersnood dreigde te ontstaan.

Omdat aan de Vreeswijkse kant van de rivier Kozakken verschenen werden aan de Viaanse kant van de Lek batterijen met twee stukken geschut geplaatst en vreesden ze een bombardement op hun stad. Gelukkig dropen de Fransen begin december af richting Gorinchem wellicht over de in 1812 aangelegde Kortenhoevense straatweg Vianen naar Lexmond, en kwam

De huidige Hofpoort in Vianen

Vianen in bezit van de prins van Oranje. Toen wapperden de Hollandse vlaggen van de torens en werden de klokken geluid. In het schrijven gericht aan het bestuur der Verenigde Nederlanden wordt een verzoek gedaan hen tegemoet te komen wat betreft voedsel en kleding en hen schadeloos te stellen voor de door de Fransen beroofde voorraad.

Het schrijven werd ondertekend door D. van der Vlist, L. Dupper, N.J. Hoosemans, M.J. de Rhoer, B. Tichelman, J.G. v.d. Does, P.C. Monhemius, D.C. van der Son, E. Mecima, A.Gt. de Reyger, N.E. Perboom, W.J. Cambier en de secretaris J.J. Schmidtman. Doordat de Fransen in Gorinchem verbleven kreeg de stad Vianen gedurende de maand december 1813 en voorjaar 1814 doorlopend inkwartiering van Russische en Pruisische troepen. Omdat t.t.v. de Fransen het Viaanse Schutterskorps geheel verlopen was werd een beroep gedaan op het Brandpiquet. Alle brandwachten werkten mee om de orde in de stad te handhaven. Pas in het voorjaar van 1814 kon er echt feest gevierd worden omdat toen de Fransen na een flink bombardement begin van dat jaar, ook uit de vesting Gorinchem waren verdreven. Op 4 februari vond in Schelluinen de capitulatie plaats. Het was weer “Oranje boven”

Cultuur in Vianen

In Vianen waren in deze periode diverse culturele activiteiten, zoals een maatschappij tot Nut van 't Algemeen, zij hielden lezingen in de Waalse kerk maar ook in het stadhuis. Leendert schreef voor de organist Labaar in 1818 een verhandeling voor de vergadering van deze “club” over de oorsprong en voortgang van de muziekkunst.

Ook was er een zangvereniging “De Harmonie”. Diverse leden uit de familie Dupper waren ook lid van deze vereniging, Zij oefenden van september tot en met april tweemaal per week in een lokaal van de stadsschool op de Weesdijk.

Binnen de muren van de stad Vianen lag, bij het huidige Hofplein, kasteel Batestein, ooit een van de mooiste kastelen van Nederland. Een groot deel van het kasteel werd in 1696 voor een deel door brand verwoest en in de 19e eeuw werd het restant afgebroken. Tegenwoordig herinneren alleen nog de Hofpoort en een pompje aan de lang vervlogen glorieuze dagen van dit machtige bouwwerk. Het kasteel werd bewoond door de familie Brederode. Jan van Goyen heeft dit kasteel in 1630 op het doek vereeuwigd.

Kerkinterieur Brakelse kerk 1825

Een doopvaas voor de Brakelse kerk

Leendert onderhield nog steeds contacten met Brakel, getuige ook een briefwisseling tussen hem en de heer Wilhelmus van Dam. In 1825 bracht hij een bezoek aan zijn geboortedorp en bezocht hij de gerestaureerde kerk. Dat jaartal van de restauratie is nog steeds te zien op het toen geplaatste koorhek. De toenmalige ambachtsheer Wilhelmus van Dam speelde hierin een belangrijke rol. Tijdens zijn bezoek aan de kerk was Leendert onder de indruk

van het resultaat. Terwijl hij de verfraaiingen van de kerk be-

wonderde viel zijn aandacht op het doopbekken en herinnerde hij zich dat hij het doopwater had ontvangen. Op dat moment kreeg hij een inval om dat bekken met een zilveren te verwisselen. Hij liet dan ook door de Zilveren goudsmid J.J. van Dort in Utrecht een zilveren “doopvaas” smeden voor een bedrag van 163 gulden.

Het doopvont in de Brakelse kerk

Op de bovenzijde van het deksel werd het volgende gegraveerd: “*Aan de dankbare Hervormde Kerk-gemeente van Brakel, 1826, geschenk van Leendert Dupper, woonachtig te Vianen*”.

Het foudraal of kastje met een groen laken kostte hem ook nog eens 9 gulden en 85 cent. Op aanwijzingen van de heer van Dam van Brakel is een driekantig voetstuk ge-maakt van ijzer met een marmeren plaatje erop, waarop het doopbekken precies past. Dit voetstuk kostte 24 gulden en 45 cent en is betaald door drie personen, te weten: zijn kleinzoon L.S.P. Dupper en nog twee nichtjes: Dirkje Vervoorn en Sophia van Wijgerden, welker namen dan ook met vergulde letters erop geschreven werden.

Het deksel van het Brakelse doopvont met ingegraveerde tekst

Het metalen voetstuk is inmiddels vervangen door een eikenhouten zuil waarop het doopvont is geschroefd. Op 9 juli 1826 werd het doopvont “plechtstatig” ingewijd. In deze dienst werden 9 kinderen gedoopt. Leendert zelf besloot hierbij niet aanwezig te zijn omdat hij niet “bestormd” wilde worden met alle aandacht, daarom stuurde hij zijn kleinzoon Leonard Sije Pierre als vervanger. Deze werd zeer vereerd door de heer van Dam ontvangen en kreeg een “treffelijke” toespraak door de predikant Buijs Ballot. Hierin werd de dankbaarheid van de schenker aan God en aan zijn overleden ouders vermeld. Ook werd in de toespraak aangehaald dat enige bloedverwanten een aandeel hadden in het voetstuk wat aan het doopvont was toegevoegd. De dienst werd afgewisseld met koorzang van 25 jonge lieden onder leiding van de schoolonderwijzer Gijsbert Wouterlood. Na afloop ontving Leonard Sije Pierre een maaltijd in het huis van Brakel. De dag werd daarmee op gepaste en vrolijke wijze afgesloten. Als dank aan de beide nichtjes uit Brakel stuurde Leendert naderhand twee bijbeltjes met psalmen en enige gezangen op naar zijn nichtjes in Brakel, die ook een bijdrage hadden geleverd aan het voetstuk. In de bijbeltjes schreef Leendert nog een persoonlijk woord aan zijn bloedverwanten:

Dit kostlyk voetstuk te leeren
 1. Leend' God recht kinderlyk te vreesen
 2. t'leend' deugd, maar ook ydzylykheid
 3. En steeds oprecht en droon te handley
 4. Om hoe getovig te vermand' leeren
 5. den Weg die ondt ten Hemel leid.
 L.D.

In de persoonlijke aantekeningen van Leendert vinden we nog een overzicht van alle kosten die gemaakt werden.

Leendert Dupper, de oud-Brakelse school-meester en voorzanger overleed op 16 februari 1830 in Vianen.

Dooys Bekken	163
ker Fondasac	9 05
ker 1/2 int' Fondasac	8 15
Bijdr' de meesters	3 25
2 hand' Geringe' van by' Brakel	10
Recht' op' van' Prognost' van	
van' Bannas - Tongen' aldaar	
van' de' over' van' de' hande	
bet' van' de' van' de' hande	
ten' min' st' van' - - -	18 15
<hr/>	
Totaal	210

Enkele generaties verder.

Leendert laat in 1829 vastleggen dat zijn kleinzoon Leonard Sijes Pierre (1808 – 1891) gebruik mag maken van de gecombineerde tuinen genaamd Blauwpoort, of oude Pikeurstal met boerenwoning, stal en loods welke ten westen grenst aan de stadsmuur, ten noorden ligt het kleine grachtje, ten zuiden grenst het aan het Manhuistuin en ten oosten ligt het eigendom van Alexander van Lieshout. Ook wordt hier gesproken over de tuin genaamd Batenerf, vanouds de Oranjetuin, uitkomende op het zgn. Hof bij de Hofpoort.

In oktober 1830 erft zijn kleinzoon Leonard S.P. twee tuinen met daarop een boerenwoning, stal en loods in de Stalstraat, genaamd de Blauwpoort en een tuin met tuinhuis genaamd Boomlust.

De Blauwpoort in Vianen bestaat nu nog en was de zij-ingang van de vroegere buitentuin van kasteel Batestein.

De kinderen van Leendert Dupper en Sija Ketelaar werden allen in Sommelsdijk geboren. Adrianus Dupper (geboren in 1780) was de oudste zoon. Hij volgde in 1806 zijn vader op als Franse kostschoolhouder te Vianen. Hij trouwde in 1806 te Schoonhoven Constantia Mulié (1785-1810), dochter van Jan Mulié en Gezina Anna van der Spijk, en hertrouwde te Nieuwpoort in 1810 Maria van der Stok (1779-1854) dochter van Jan van der Stok en Neeltje Kaarsemaker. Uit dit eerste huwelijk werd Leonard Sijes Pierre geboren. Hij studeerde rechten aan de Utrechtse Hoge School. Pieter Anthonij Dupper (1782-1816) was de tweede zoon. Hij studeerde rechten te Utrecht. Na zijn studie vestigde hij zich als advocaat en vrede-rechter te Breda. Hij overleed ongehuwd.

In het jaar 1841 verscheen een bundeltje gedichten en proza van een oud burgemeester en notaris van Vianen (Ento Janse Mecima) De uitgave werd mede mogelijk gemaakt door 143 intekenaren waaronder de weduwe A. Dupper (waarschijnlijk Maria van der Stolk, de tweede vrouw van Adrianus Dupper) en Leonard Sijes Pierre Dupper. Leonard Sijes Pierre trouwt met Adriana Maria Wilhelmina Staverness de Brauw en krijgen negen kinderen waaronder ook weer een Leendert (1846-1928).

Veel later, in 1889 vermeldt de Culemborgse Courant dat er in de tuin Batenerf van de weled. Heer Dupper een perzikboom in bloei staat.

Nog enkele Dordtse Duppers in beeld.

Een andere Leendert Dupper, geboren in 1801, ook een afstammeling van Engelbert uit Eberfeld, mag zich samen met zijn broer Cornelis (geb. ongeveer 1798) rond 1822 eigenaar noemen van de heerlijkheid Asten en Ommel, zij erfden dit van Dirk Corneliszn Vos uit Dordrecht die in 1818 in Dordrecht overleed. De ouders van de broers Leendert en Cornelis waren Dirk Dupper (1759) en Lydia Vos. Deze Leendert trouwt op 26 juni 1823 in Asten met Drisia Dynisia Cornelia Ramaer, geboren te Kessel in 1794.

*L. Dupper uit Dordrecht,
L. de Koningh*

Twee van hun vier kinderen worden in Asten geboren, hun jongste zoon Pieter Anthony vertrekt als onderwijzer naar Zuid-Afrika. Hun zeven kinderen worden allemaal in Victoria Wes in de Zuid Afrikaanse provincie Noord-Kaap geboren, waaron-der ook een Leendert. Cornelis trouwde in hetzelfde jaar als zijn broer, ook in 1823 met Margrieta Johanna Vaart. Engelbert Dupper (1637) uit Erberfeld had nog een zoon Willem (1670) genaamd. Deze Willem was ook schoolmeester en overleed in Herwijnen. Ook diens zoon Dirk (geb. 1699 in Arkel) beoefende het schoolmeestersvak, kijken we dan naar de volgende generaties:

Leendert, geboren in 1730 in Haaften en Willem, geboren in 1764, komen we wederom terecht bij een Leendert (1799-1870). Hij was de laatste suikerraffinadeur in Dordrecht, welke gevestigd was in een pand aan de Binnenkalkhaven. Leendert Dupper bezat een grote waardevolle kunstcollectie, die hij o.a. erfde van zijn oom, ook suikerraffinadeur: Johannes Rombouts (1772-1850).

Vele jaren was Leendert bestuurslid van Dordrechts Museum. Bij zijn overlijden in 1870 vermaakte hij zijn kostbare collectie oud-Hollandsche schilderijen aan het Rijksmuseum in Amsterdam) en f100.000 aan het Dordrechts Museum, benevens een vijftal schilderijen. Zijn portret door L. de Koningh, in 1870 geschilderd, bevindt zich in Dordrechts Museum. In Dordrecht is zelfs een Dupperstraat, genoemd naar deze Dordtse familie.

Bronnen:

Archieven van de stad Zaltbommel (1293) 1327 – 1815 RAR Tiel, 3020/1230 –
Archief van de familie Van Dam van Brakel, Rijksarchief Arnhem inventaris 27, nr. 812
Inventaris van het archief van de familie Dupper 1664 – 1923, G.M. van Aalst,
Nationaal Archief Den Haag 197, archiefinventaris 3.20.12
Familiearchief Dupper (1664-1923) inv. nr. 5 (Briefwisseling met Wilhelmus van Dam
1825) en nr. 18 - Alg. Rijksarchief den Haag depot 802 st.8.1.
Kerkenraadsnotulen RAR Tiel 3118 /13, met dank aan J.van Willigen
Info Regionaal archief Gorinchem, met dank aan René van Dijk
Zeeuws archief, toegangsnummer 551 en 555 inv.nr. 45331,
Hist. vereniging “ het Land van Brederode” www.landvanbrederode.nl
Wandelen door vrijstad Vianen, redactie Historische Vereniging“ het Land van Brederode”
(met dank aan H. Leeuwenberg, conservator)
Recht en slecht in het land van Brederode – P. Horden Jzn-1954
Mannenzangkoren in Vianen, A.J.M. Koenhein - 1990
Regionaal Historisch Centrum Wijk bij Duurstede, Notariële Archieven Vianen - 2917
Rechterlijke Archieven Vianen nr 27, 194v 195v, 28 en 60 (percelen in Vianen)
NAV, 3029, nr 844. NAV, 3031, nr 1296 (tuinen L.S.P Dupper)
De Dordrechtse Courant 1827-10-04 en Culemborgse courant 1889-02-07
Wegwijs in religieus en levensbeschouwelijk Nederland E.G. Hoekstra en M.H.Ipenburg
Quo Vadis, 100 jaar geschiedenis van de Ger. Kerk Gorinchem, eindred. P.J. van Dam
"Een zoete belofte" de Suikernijverheid in Dordrecht in de 17e - 19e eeuw,
(Jaarboek Vereniging Oud-Dordrecht)
Regionaal Archief Gorinchem, stadsarchief 126 c en 126 d, met dank aan Rene van Dijk
Regionaal Archief Dordrecht toegangsnr 256, inv. 94 acte nr. 108
Brabant historisch informatiecentrum archief 274 Heerlijkheid Asten 1337-1955 archief
62, Met dank aan Hilde Jansma.
Streekarchief Middelharnis, met dank aan Jan Both en Hans ten Hagen.
Sommelsdijk in vertellingen” deel I blz. 36 door J.L.Braber arts te Dreischor Europese
Bibliotheek Zaltbommel 1974
Ned. Herv Kerk Brakel, uitg. Kerkvoogdij – W.F. van der Kooij, 1986
Diaconie Herv. Kerk in Brakel, met dank aan Teun Versteeg
Het lager onderwijs in Gelderland 1795-1858 Dr. P.Th F.M. Boekholt 1978
Onze streek in de Franse tijd, _M.W. Schakel, artikel uit ““Onze streekhistorie” deel 2 -
1966
Geneanet.org – R. van Wijnen – J. van Willigen
Archief Schoolmeesters in Brakel - Viola van Vossen - Vier Heerlijkheden.
Wikipedia

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door:

MCD SUPERMARKT VAN HEEMSKERK

E. P. van Ooijenstraat 5 - 5308 KD Aalst - Tel. 0418-671598

HAIR FASHION LENY

Dr. van Aalststraat 3 - 5308 KJ Aalst - Tel. 0418-672119

EMTÉ SUPERMARKT DUIJZER

Molenkampsweg 3 - 5306 VN Brakel - Tel. 0148-671287

BERT DE VRIES. Garagebedrijf en tankstation

Zalmstraat 2 - 5306 GJ Brakel - Tel. 0418-671390

www.autobedrijfbertdevries.nl

HOVENIERSBEDRIJF DE PLATAAN

Kooiweg 6 - 5306 VT Brakel - Tel. 0418-673646

www.de-plataan.nl

DIJKHOF TWEEWIELERS

Kruispad 2 - 5306 AN Brakel - Tel. 0418-672623

www.dijkhoftweewielers.nl

Colors@Home LINDHOUT

Burg. Posweg 19 – 5306 GA Brakel – Tel.0418-671349

www.lindhoutwonen.nl

T.H.O. BAKKER V.O.F.

Egter van Wissekerkeweg 5 - 5307 VA Poederroijen

Tel. 0418-671647

GOVERT GRANDIA

Groenten en fruithandel

Jul. van Stolbergstraat 21 - 5307 HH Poederroijen - Tel. 0418-672334

VAN GENDEREN

Attent - Bakkerij

Burg. Hobolaan 6a - 5305 CR Zuilichem - Tel. 0418-671360

A. WIJK VAN HOLDING

Waaldijk 65 - 5306 CC Zuilichem - vanwijkaart@gmail.com

www.vierheerlijkheden.nl